

ISSN 0134 — 6393

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
УМАНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
САДІВНИЦТВА**

засновано в 1926 р.

**Частина 2
Економіка**

**ВИПУСК
78**

Умань — 2012

УДК 63(06)

Включено до переліків №1 і №6 фахових видань ВАК України з сільськогосподарських та економічних наук (Бюлетень ВАК України №8 і №11, 2009 рік).

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського національного університету садівництва та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН.

А.Ф. Головчук — доктор техн. наук (відповідальний редактор),
В.В. Манзій — кандидат с.-г. наук (заступник відповідального редактора),
О.І. Здоровцов — доктор економ. наук, Л.В. Молдаван — доктор економ. наук,
А.С. Музиченко — доктор економ. наук, О.О. Непочатенко — доктор економ. наук,
Ю.О. Нестерчук — доктор економ. наук, О.М. Шестопад — доктор економ. наук,
О.О. Школьний — доктор економ. наук,
В.С. Уланчук — доктор економ. наук, С.П. Полторецький — кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до друку вченою радою УНУС, протокол № 1 від 26 січня 2012 року.

Адреса редакції:

м. Умань, Черкаська обл., вул. Інститутська, 1.
Уманський національний університет садівництва, тел.: 3–22–35

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 17791-6641ПР від 17.03.11 р.

© Уманський національний університет садівництва, 2012

ЗМІСТ

ЧАСТИНА 2

ЕКОНОМІКА

<i>О.О. Непочатенко, О.Л. Правдюк</i>	ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....	7
<i>О.А. Непочатенко</i>	УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ..	15
<i>О.Є. Новіков</i>	ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФРАСТРУКТУР АГРАРНОГО РИНКУ.....	21
<i>Л.А. Панкратова, Д.І. Венжега</i>	ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА..	26
<i>О.О. Школьний</i>	ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-СТРУКТУРНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА СВІТОВОМУ РИНКУ.....	32
<i>О.Т. Прокоччук</i>	ПРОБЛЕМИ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	39
<i>О.Т. Прокоччук, І.В. Ярова</i>	СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ.....	49
<i>А.О. Ревуцька</i>	ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ Й ПРОБЛЕМИ ЙОГО ДЕТИНІЗАЦІЇ.....	58
<i>О.В. Жарун, К. Грибінник</i>	ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСА ВРХ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	65
<i>О.В. Жарун</i>	РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ.....	70
<i>В.К. Збарський, О.І. Здороцьов, Ю.О. Нестерчук, А.М. Шатохін</i>	ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕЛЯНСЬКИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ У ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА.....	76
<i>Ю.Л. Зборовська</i>	ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АПК В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	88

<i>В.В. Зубченко</i>	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ І ЗБУТІ МОЛОКА.....	94
<i>Т.А. Кісіленко</i>	МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ ПІДПРИЄМСТВА.....	101
<i>О.С. Коваленко</i>	ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ САДІВНИЦТВА УКРАЇНИ.....	106
<i>Л.С. Ковальов, О.М. Транченко</i>	ОЦІНКА КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРЕЗ ІНТЕГРАЛЬНИЙ КОЕФІЦІЄНТ.....	112
<i>С.М. Колотуха, А.О. Ляшков</i>	ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНІЙ ГАЛУЗІ.....	122
<i>Г.В. Корнійчук</i>	РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ АГРОФОРМУВАНЬ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	130
<i>М.М. Коцупатрий, В.Ф. Мервенецька</i>	МОДЕЛЮВАННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	137
<i>С.В. Кравчук, О.Я. Ярошевич</i>	ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	147
<i>Т.Є. Кучеренко, Т.С. Демченко</i>	АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ АГРОФОРМУВАНЬ.....	156
<i>Т.Є. Кучеренко, Н.В. Оляднічук</i>	УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	163
<i>Н.В. Лиса</i>	ФІСКАЛЬНІ ТА РЕГУЛЮЮЧІ НАСЛІДКИ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	172
<i>О.П. Лівик</i>	МЕТОДИ ОЦІНКИ ТА СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ САДІВНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ..	185
<i>М.А. Щетина</i>	РОЛЬ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	193
<i>О.В. Гринчак, О.Х.Давлетханова, Я.Л. Миколайчук</i>	ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ВИРОБНИЦТВОМ.....	198

<i>В.С. Уланчук, С.М. Дишлюк</i>	ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ.....	204
<i>М.Ю. Коденська</i>	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	211
<i>Є.С. Палійчук, Ю.Б. Кушнір</i>	ЗМІНИ У СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВИХ УМОВАХ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ГРСЬКИХ РАЙОНІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	225
<i>О.А. Маціборко</i>	СУЧАСНИЙ СТАН ПЕРЕРОБКИ ТА ЗБУТУ ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	232
<i>А.П. Бурляй, О.Л. Бурляй</i>	АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	240
<i>Г.Ф. Мазур</i>	КРЕДИТНІ ВАЖЕЛІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ.....	251
<i>О.В. Семенда</i>	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА.....	258

АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ АГРОФОРМУВАНЬ

Т.Є. КУЧЕРЕНКО, доктор економічних наук
Т.С. ДЕМЧЕНКО, аспірант

Здійснено аналіз стану фінансування інноваційних проектів агроформувань, виявлені тенденції, рівень розвитку та існуючі проблеми інноваційних процесів в аграрній сфері економіки, запропоновано власні підходи щодо їх вирішення та визначені стратегічні напрями розвитку фінансування інноваційних проектів агроформувань

В умовах ринкової економіки розвиток агроформувань значною мірою визначається ефективністю функціонування їх інноваційного механізму і результативністю реалізованих нововведень. Важливою складовою формування і реалізації інноваційних процесів в аграрній сфері є фінансове забезпечення розробки й освоєння інновацій. Проблема фінансування інноваційних проектів завжди є актуальною, незалежно від стану галузей і їхніх структурних формувань, адже науково-технічний прогрес, як діалектично об'єктивне явище, не може бути припинений. Таким чином, відбувається споживання необхідних матеріальних, енергетичних, фінансових, інтелектуальних ресурсів. Проте реальні їх обсяги, як правило, не відповідають потребам сучасного агропромислового виробництва, тому окупність нових вкладень залишається невисокою.

Фінансові ресурси, як один з основних чинників підвищення економічної ефективності виробництва, здатні забезпечити розвиток агроформувань за допомогою нарощування матеріально-технічної бази, впровадження інновацій, реалізації перспективних проектів. В процесі фінансування вирішальну роль для зростання економічної ефективності агропромислового виробництва відіграє як збільшення суми коштів, що вкладаються, так і вибір найбільш ефективних способів і напрямів фінансування. У зв'язку з низьким рівнем зацікавленості до фінансування агроформувань, аграрні підприємства вимушені самостійно здійснювати пошук інвесторів, ретельно розробляючи інвестиційну пропозицію для посилення її привабливості. Знаходження нових форм залучення ресурсів і зростання ефективності фінансування в інноваційні проекти відіграють значну роль у забезпеченні стійких темпів розвитку агроформувань та зростанні ефективності виробництва.

Істотний внесок у дослідження значення та ролі інновацій в економічному розвитку, обґрунтування специфіки фінансового забезпечення інноваційної діяльності зробили наукові праці Х. Барнета, Т. Веблена,

Дж. Гелбрейта, П. Друкера, І. Іноземцева, Дж. Кейнса, Ф. Кене, М. Кондрацьєва, Л. Ласла, Т. Мана, А. Маршала, Р. Нельсона, М. Портера, Р. Роджерса, Б. Твіса, Дж. Тобіна, А. Сміта, П. Самуельсона, О. Сударєва, І. Фішера, Р. Харрода, Й. Шумпетера, Д. Юма та ін.

Окремі питання організації, управління, фінансування, оцінки економічної ефективності інноваційних проєктів в агроформуваннях розглядаються в наукових розробках українських вчених, а саме В. Васенко, О. Гальчинського, О. Гудзинського, І. Бланка, С. Володіна, О. Дація, М. Дем'яненка, О. Крисального, М. Кропивки, П. Макаренка, М. Маліка, О. Прокопенко, П. Саблука, О. Савченка, В. Трегобчука, О. Тивончука, О. Ульяновченка, Л. Федулової, С. Хамініч, О. Школьного, В. Яценка.

Проблемам та особливостям фінансового забезпечення агроформувань присвячено праці таких учених, як В. Борисова, А. Гайдуцький, О. Гудзь, М. Корецький, С. Кравченко, Г. Лайко, Л. Михайлова, Г. Мостовий, М. Кісіль, О. Непочатенко, О. Олійник, Б. Пасхавер, О. Скидан, А. Чупіс, та ін.

Незважаючи на велику увагу до проблем фінансування інноваційних процесів в АПК, до цих пір існує ряд невирішених завдань, які стримують темпи зростання агропромислового виробництва. В умовах недостатнього рівня капіталовкладень в агропромислове виробництво проблемними питаннями сьогодення залишаються формування дієвої системи фінансового забезпечення інноваційних процесів в АПК, її теоретичне обґрунтування, пошук форм і джерел залучення інвестицій та їх оптимізація, системне спрямування фінансових потоків на впровадження інновацій. Відсутні системні дослідження стосовно процесу створення й оновлення агропромислового виробництва на основі реалізації інноваційного потенціалу.

Необхідність розв'язання зазначених проблемних питань теоретичного і практичного спрямування щодо забезпечення фінансування інноваційних проєктів в агропромисловому виробництві визначають актуальність обраної теми статті, її мету та конфігурацію.

Методика дослідження. Теоретико-методологічну основу статті становлять загальнонаукові прийоми досліджень і спеціальні методи, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах економічної, управлінської і споріднених з ними наук, зокрема, метод теоретичного узагальнення, альтернативний аналіз, метод абсолютних та відносних переваг, та ін.

Результати досліджень. Фінансування в аграрній сфері виступає як безперервний і закономірний процес прогресивного розвитку продуктивних сил сільського господарства, здійснюваний шляхом вкладень майнових і немайнових цінностей у найбільш ефективні виробничі засоби, агропромислові технології, організацію виробництва, професійний розвиток працівників, що забезпечує стабільний розвиток аграрної економіки і, певною мірою, суміжних сфер АПК, підвищення соціально-економічної ефективності виробництва і нормальні екологічні умови проживання населення.

Однією з специфічних організаційно-правових форм здійснення

інноваційної діяльності є інноваційні проекти. Під інноваційним проектом розуміється комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на розробку, використання та розповсюдження інноваційної продукції з метою досягнення певного ефекту (економічного, соціального, екологічного, наукового).

В межах фінансування інноваційних проектів агроформувань виділяються внутрішні і зовнішні джерела [3].

До внутрішніх відносять: кошти амортизаційного фонду; спрямування прибутку на інноваційні проекти; внутрішні інвестиції; венчурні фонди.

До зовнішніх джерел фінансування інноваційних проектів агроформувань відносять: банківські кредити, лізинг, вітчизняний фондовий ринок, державну підтримку, іноземні інвестиції.

Участь іноземних інвесторів у фінансуванні інноваційних проектів агроформувань здійснюється за наступними методами: прямі інвестиції іноземних компаній; спільне створення агроформувань; участь на міжнародних фондових ринках; міжнародний лізинг і надання грантів. [4, с. 63].

Амортизація в більшості агроформувань нараховується формально, реальні кошти до її фонду не спрямовуються, тобто вона практично знецінена [1, С. 50–51]. Саме із цієї причини протягом багатьох років у агроформуваннях не здійснюється реновація основного капіталу, а відбувається його скорочення. Так, у сільському господарстві України вартість основних засобів виробничого призначення (машин і устаткування, будинків і споруд) за п'ять років скоротилася з 97,4 млрд. гривень в 2006р. до 70,2 млрд. грн. в 2009р., тобто на 27,2 млрд. грн. або на 27,9% [6].

Аналіз розподілу основних засобів за видами економічної діяльності в Україні показав, що зараз у сільському господарстві зосереджено майже 3% цих активів. Ця частка постійно зменшується. Враховуючи недостатній соціально-економічний розвиток агроформувань, слід вказати на актуальність технічного переоснащення сільськогосподарського виробництва, впровадження тут новітніх технологій та розвиток малого і середнього бізнесу.

Прибуток, як джерело коштів для здійснення фінансування інноваційних проектів агроформувань, також не виконує своїх функцій, тому що в окремі роки 85% агроформувань залишались збитковими, їхня кредиторська заборгованість нерідко перевищувала загальну річну виручку від реалізації продукції, робіт і послуг.

Спостерігаються помітні зміни у фінансових результативних показниках агроформувань [7, С. 78–81]. Так, в 2008 р. агроформування України мали 5,66 млрд. грн. валового прибутку, що і є джерелом фінансування інноваційних проектів агроформувань. В результаті ті агроформування, які мають високі показники платоспроможності (близько 10% від загальної чисельності) значну частину чистого прибутку спрямовують в інновації.

Таким чином, внутрішні джерела фінансування інноваційних проектів агроформувань носять обмежений характер. Що стосується залучених зовнішніх джерел, то вони для фінансування інноваційних проектів

агроформувань мають більш істотне значення.

Слід зазначити, що довгострокові кредити на фінансування інноваційних проектів агроформувань банки виділяють неохоче, а нерідко відмовляються надавати їх взагалі. Цим установам вигідніше вкладати свої активи в ті сфери діяльності, де висока швидкість обороту капіталу, тобто у торгівлю або спекулятивні угоди. В більшості випадків і агроформування не прагнуть одержувати такий кредит. Їхній незадовільний фінансовий стан призводить до зниження платоспроможності і унеможливує своєчасне погашення отриманих кредитів.

Особливо гостро постала проблема кредитування після фінансово-економічної кризи. Найбільш проблемними питаннями кредитування агроформувань визначені наступні: суттєве скорочення обсягів кредитування агроформувань у 2009 році; значне підвищення відсоткових ставок за кредитами; збільшення обсягу предмету застави для сум кредитів, що залучались в останні роки.

Можна побачити, що у 2009 році агроформуваннями отримано кредитів на суму 5,8 млрд. грн., що становить 28,9% до залучених у попередньому році. В їх числі сума короткострокових склала 4,1 млрд. грн., середньострокових — 1,15 млрд. грн., довгострокових — 0,55 млрд. грн. Загальна кількість агроформувань, які використали кредитні ресурси становить 2039 одиниць [6].

Державна підтримка фінансування інноваційних проектів агроформувань здійснюється завдяки виділенню з бюджетів різних рівнів грошових ресурсів цільового призначення, а також шляхом надання субсидій, дотацій, компенсацій, відшкодування витрат і інших заходів підтримки сільського господарства. Так, агроформування у вигляді різного роду субсидій одержали з державного бюджету в 2007 р. 3,9 млрд. гривень. З урахуванням інфляції (близько 10–15%) і постійно наростаючих цінових пропорцій між сільськогосподарською й промисловою продукцією реальний розмір фінансової підтримки агроформувань постійно скорочувався і лише в 2009 р. поступово почали збільшуватись не тільки номінальні, але й реальні розміри державної підтримки села. Звичайно, ці субсидії, виділені у вигляді дотацій, відшкодування витрат або прямого бюджетного фінансування виробництва окремих видів продукції, здебільшого не відносяться до інновацій. Однак вони сприяють змінам загального фінансового становища агроформувань, а, отже, і позитивно впливають на інноваційні процеси. Необхідно відзначити, що в останні роки в нашій країні розмір бюджетних субсидій агроформуванням коливається від 3 до 8% обсягу виручки від реалізації товарної продукції. У країнах, що мають високий рівень розвитку аграрного сектора економіки, цей показник знаходиться на рівні 20–60 відсотків [8]. Так, в 1999 році фінансування державної програми по селекції у тваринництві складало лише 0,3 млн. грн., а в рослинництві — 0,03 млн. грн. Ситуація дещо покращилася в 2002–2003 роках. У цей період, на підтримку агроформувань із держбюджету було виділено 1,6 млрд. грн. (на 34,7% більше, ніж в 2001 році), тож обсяги

фінансування селекційної роботи у тваринництві зросло на 18%. При цьому розмір фінансування створення й забезпечення страхового запасу елітного та сортового насіння був збільшений в 5,6 рази. Позитивна тенденція зберігається й досі. На початку 2005 року під програму розробки сучасних технологій у зерновому господарстві виділено 1,3 млн. грн., або на 61,5% більше, ніж у попередні роки [5]. Але цього все ще недостатньо для забезпечення сталого інноваційного розвитку агроформувань.

В останні роки внаслідок недосконалого планування та недостатнього фінансування селективних програм, дослідницьким і племінним господарствам бюджетні кошти фактично не надходили, що призвело до ліквідації великої частки цих агроформувань, втрати генофонду багатьох цінних сортів і порід. Після тривалого та недосконалого процесу реструктуризації більшість агроформувань фінансувалися лише за рахунок власного капіталу, в зв'язку з чим не завжди покривали навіть основні витрати. Тому вкладання коштів у розвиток селекційної роботи майже не відбувалося.

Державне фінансування проведення селекційної роботи поступово відновилося у 2001–2005 роках. Але воно все ще недостатнє, щоб повністю забезпечити розвиток такої необхідної для аграрної сфери підгалузі. У 2009 році бюджетні асигнування у сільське господарство збільшилися проти 2004 року майже в 3 рази і становили 4,9 млрд. грн. Крім того, на утримання закладів аграрної освіти спрямовано 1,5 млрд. грн., на проведення наукових досліджень — 101,6 млн. грн.

Іноземні інвестиції в сільське господарство залучаються у вкрай обмежених розмірах, тому що на міжнародному фондовому ринку акції й інші цінні папери агроформувань практично не представлені, а різного роду гранти, надані аграрній сфері, спрямовані на проведення реформи і не відносяться до інновацій.

Однак, окремі закордонні компанії надають прями інвестиції деяким регіонам при створенні спільних агроформувань, на засадах розподілу продукції або на поворотній основі при здійсненні інноваційних проектів. В аграрну сферу України, починаючи з 1992 р. залучено біля 2,6 млрд. дол. США, що становить майже 7% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в українську економіку [2]. Приріст іноземного капіталу у 2009 році становив 340,4 млн. дол. США, в т.ч. у сільське господарство — 246,1 млн. дол.

Процес фінансування інноваційних проектів в агропромисловому виробництві починається з формування фінансового задуму, що включає розробку принципів, оцінку й вибір проекту і продовжується проведенням фінансової політики, розробкою фінансових програм і проектів, їх виконанням і подальшими коригуваннями завдань та мети фінансування. Інші етапи передбачають проектування фінансового забезпечення інноваційних проектів.

Формування ефективної системи фінансування інноваційних проектів в агропромисловому виробництві потребує визначення перспективних напрямків фінансової діяльності та розробки ряду першочергових заходів. Сучасний

розвиток АПК України в умовах гострої конкуренції вимагає від підприємств розробки ефективної методики вибору джерела фінансування інноваційної діяльності.

Одним із найбільш дієвих механізмів інтенсифікації інноваційної діяльності в умовах ринкового господарювання є розширення обсягів венчурних інвестицій та формування механізму венчурного фінансування. Венчурне фінансування (або фінансування ризикового капіталу) залишається одним із найважливіших джерел капіталу для підприємств, швидкий ріст та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій.

Фонди мають вбудований механізм диверсифікації ризику. Він полягає у тому, що у фонді об'єднуються багато фінансових джерел і ризик розподіляється через підтримку венчурних проєктів, які відносяться до різних сфер використання і знаходяться на різних стадіях реалізації, в різних регіонах, галузях. Після отримання доходу він розподіляється між інвесторами.

Серед великого числа різноманітних джерел фінансування інноваційної діяльності досить актуальним в умовах дефіциту чи відсутності власних фінансових ресурсів є лізинг. Сьогодні в практиці багатьох країн лізинг вже не є елементом новизни в первісному його розумінні та впровадженні у господарську діяльність. У тих випадках, коли лізинг забезпечує реалізацію інноваційних проєктів в агропромисловому виробництві, він набуває нову економічну суть. Інноваційний лізинг являє собою вид інноваційних відносин, що закріплені договором лізингу і базуються на використанні інтенсивних факторів матеріально-технічного забезпечення виробництва.

Слід відмітити, що на сьогоднішній день в Україні несформована система, яка б сприяла комерціалізації результатів досліджень і «виведення» їх на ринок. У цьому контексті доцільним є створення агропромислових венчурних мереж на основі партнерства малих і великих підприємств, фінансових інститутів і держави. Формування агропромислових венчурних мереж може відбуватися за рахунок впровадження в масштабні виробничі підприємства матричних організаційних структур у вигляді проєктних і науково-дослідних груп. Метою їх створення є зміцнення позицій основного виробництва, підтримка його ефективності, а також корекція концепцій його розвитку. Якщо ж підприємство ставить завдання освоєння принципово нових продуктів та інтеграцію в нові області діяльності, то у венчурні мережі залучаються малі підприємства із сторони, які самостійно займаються не тільки розробкою проєктів, але й впровадженням їх на ринок. На базі агропромислових венчурних мереж повинні бути створені системоутворюючі елементи вітчизняної венчурної індустрії, тобто системи венчурного фінансування, в рамках якої комерційні інтереси підприємців були б пов'язані з рішенням загальнонаціональної задачі перетворення України в технологічно динамічну країну, здатну розробляти, виробляти і застосовувати високі технології для великомасштабного виробництва конкурентноздатних товарів і послуг.

Метою формування ефективної моделі венчурного фінансування є створення умов для безперервного інноваційно-фінансового процесу.

Для створення системи венчурного фінансування необхідний комплекс заходів у сфері права, податкової, фінансово-кредитної політики, бухгалтерського обліку. Реалізацію цих заходів слід здійснювати в два етапи.

В першу чергу мають бути створені правові та економічні умови для розвитку системи венчурного фінансування і венчурної інфраструктури. На другому етапі доцільно дещо понизити роль держави, що означає вихід з раніше створених нею фондів, «включення» режиму саморозвитку, посилення ролі венчурних соціогенів — структур, які забезпечують самовідтворення венчурних механізмів.

Висновки. Отже, створення агропромислових венчурних мереж на основі ефективного партнерства малих, великих підприємств АПК і фінансових інститутів розглядається нами як ключовий напрям реалізації науково-технічних програм в нашій країні. Воно дозволить здійснювати пряме фінансування наукових розробок, сприятиме пом'якшенню суперечності між необхідністю докорінного оновлення науково-виробничої основи галузей народного господарства і незатребуваністю досить великого наукового потенціалу учених, а також дозволить підприємствам посилити свої позиції на ринку. Це також сприятиме виконанню загальнонаціональної задачі перетворення України в технологічно динамічну країну, здатну розробляти, виробляти і застосовувати високі технології для великомасштабного виробництва конкурентноздатних товарів і послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воронкова А.Э. Инвестиционное обеспечение инновационных проектов / А.Э. Воронкова, Л.М. Кузьменко // Вісник академії економічних наук України. — 2003. — № 1. — С.49–53.
2. Інвестиційна діяльність в Україні / Інформаційно-аналітичний матеріал. — [Електронний ресурс] // Міністерство економіки України. — Режим доступу до журналу: <http://me.kmu.gov.ua>.
3. Інвестування в аграрній сфері / [за ред. А.В. Чупіса]. — Суми: Видавництво “Довкілля”, 2002. — 244 с.
4. Кирьян С.М. Стан та умови інвестування в аграрному секторі України / С.М. Кирьян // Вісник Полтавського державного сільськогосподарського інституту. — 2000. — №2. — С.62–65.
5. Могильний О.М. Державне регулювання аграрної сфери / О.М. Могильний. — Ужгород: ІВА, 2005. — 400 с.
6. Панорама аграрного сектора України 2009 // Офіційний сайт Міністерства аграрної політики України. — Режим доступу до журн.: <http://www.minagro.gov.ua/page/?6351>
7. Сільське господарство України. 2008 р.: Стат. Зб. / [за ред. Ю.М. Остапчука]. — К.: Держкомстат, 2009. — 369 с.

8. Шевченко О.О. Продовольче забезпечення України: використання світового досвіду, державна політика, теорія та практика управління: [монографія] / О.О. Шевченко. — Донецьк: Юго-Восток, 2009. — 385 с.

Одержано 15.11.11

В статье анализируется состояние финансирования инновационных проектов агроформирований. В качестве главного направления реализации научно-технических программ рассматривается создание агропромышленных венчурных сетей на базе эффективного партнерства малых, больших предприятий АПК и финансовых институтов. Такой источник финансирования инновационных проектов позволит осуществлять прямое финансирование научных разработок.

Ключевые слова: инновации, инновационный проект, венчурное финансирование.

The article analyses the state of financing the innovative projects of agrarian enterprises. Formation of agro-industrial venture networks on the basis of effective partner relations of small and big enterprises of agro-industrial complex and financial institutions is regarded as the main direction of implementation of scientific and technical programmes. Such source of financing the innovative projects will make it possible to realize direct financing of scientific developments.

Key words: innovations, innovative project, venture financing.

УДК: 657

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Т.Є. КУЧЕРЕНКО, кандидат економічних наук
Н.В. ОЛЯДНІЧУК, кандидат економічних наук

Проаналізовано нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку. Розкриті проблеми недосконалої будови плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Запропоновано розширити класифікаційну сукупність доходів і витрат та удосконалити структуру плану рахунків.

Систематизація економічної інформації та її відображення на рахунках бухгалтерського обліку з дотриманням встановлених правил і принципів відбувалася впродовж тривалого історичного періоду, відображаючи виробничі відносини між власниками капіталу, працівниками, іншими учасниками

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Збірник наукових праць
**УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА**

Засновано в 1926 році
Випуск 78

Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол. : А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. — Умань, 2012. — Вип. 78. — Ч. 2: Економіка. — 268 с.

Адреса редакції:
20305, вул. Інститутська, 1, м. Умань, Черкаської обл.
Уманський національний університет садівництва, тел. : 4–69–87.

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 17791-6641ПР від 17.03.11 р.

Підписано до друку 26.01.2012 р. Формат 60x84 1/16. Друк офсет.
Умов.-друк. арк. 16,40. Наклад 300 екз. Зам. №12.

Надруковано: Редакційно-видавничий відділ
Свідоцтво ДК № 2499 від 18.05.2006 р.
Уманського національного університету садівництва
вул. Інтернаціональна, 2, м. Умань, Черкаська обл., 20305